



YOSHLAR ORASIDA MA'RIFIY TARG'IBOT ISHLARINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI VA ISTIQBOLLARI

Qurbonazarova Marvarid Bozor qizi

*Termiz davlat universiteti Kompyuter lingvistikasi
ta'lim yo'nalishi 2-bosqich magistranti*

Annotatsiya: Mazkur maqolada yoshlar orasida ma'rifiy targ'ibot ishlarini rivojlantirishning zamonaviy mexanizmlari, raqamli texnologiyalarning imkoniyatlari hamda ma'naviy-ma'rifiy faoliyat samaradorligini oshirish yo'llari tahlil etiladi. Shuningdek, yoshlarning tanqidiy fikrlashi, axborot madaniyati, milliy qadriyatlarga hurmati va ijtimoiy faolligini rivojlantirishga qaratilgan takliflar ilgari suriladi.

Kalit so'zlar: yoshlar, ma'rifat, targ'ibot, raqamli texnologiyalar, ma'naviyat, media savodxonlik, milliy qadriyatlar, ijtimoiy faollik.

Kirish

Bugungi globallashuv va axborot texnologiyalari jadal rivojlanayotgan davrda yoshlarning ma'naviy dunyoqarashini shakllantirish, intellektual salohiyatini yuksaltirish va ularni jamiyatning faol a'zolari sifatida tarbiyalash muhim ahamiyat kasb etmoqda. Axborot oqimining ortishi, ijtimoiy tarmoqlarning keng tarqalishi hamda turli g'oyalar o'rtasidagi raqobat yoshlar bilan olib boriladigan ma'rifiy ishlarni zamon talablariga mos ravishda tashkil etishni taqozo etadi. Ma'rifiy targ'ibotning asosiy vazifasi yoshlarni shunchaki axborot bilan ta'minlash emas, balki ularda mustaqil fikrlash, bilimga intilish, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat hamda ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirishdan iborat. Shu bois ushbu faoliyatni innovatsion yondashuvlar asosida rivojlantirish dolzarb masalalardan biridir.

Ma'rifiy targ'ibotning zamonaviy mexanizmlari

Yoshlar orasida ma'rifiy targ'ibot samaradorligini oshirish, avvalo, uning mazmuni va shakllarini zamonaviy ehtiyojlarga moslashtirish bilan bog'liq. An'anaviy ma'ruzalar va uchrashuvlar bilan cheklanib qolmasdan, interaktiv mashg'ulotlar, munozaralar, intellektual tanlovlar va ijtimoiy loyihalardan keng foydalanish zarur. Bunday yondashuv yoshlarning faolligini oshirib, ularda mustaqil xulosa chiqarish ko'nikmasini rivojlantiradi.

Raqamli texnologiyalar ma'rifiy targ'ibotning yangi imkoniyatlarini yaratmoqda. Ijtimoiy tarmoqlar, videodarslar, podkastlar, elektron kutubxonalar va ta'lim platformalari orqali foydali bilimlarni keng auditoriyaga yetkazish mumkin. Bunda



materiallarning ilmiy asoslanganligi, tushunariligi va ishonchli manbalarga tayanishi muhimdir. Ayniqsa, yoshlarning media savodxonligini oshirish, yolg'on axborotlarni farqlash va internetdan mas'uliyatli foydalanish madaniyatini shakllantirish ustuvor vazifalardan biri bo'lishi lozim. Ma'rifiy faoliyatda yoshlarning o'z tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash ham alohida ahamiyatga ega. Kitobxonlik klublari, yoshlar debatleri, ilmiy to'garaklar, volontyorlik harakatlari va ma'rifiy kontent yaratish loyihalari ularning yetakchilik, ijodkorlik va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantiradi. Natijada yoshlar ma'rifiy tadbirlarning oddiy ishtirokchisidan faol tashkilotchisi va targ'ibotchisiga aylanadi.

Milliy qadriyatlar va ma'naviy tarbiyaning o'rni

Yoshlar orasida ma'rifiy targ'ibotni rivojlantirishda milliy meros va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligini ta'minlash muhimdir. Ajdodlarimizning ilmiy-ma'naviy merosini o'rganish, ona tiliga hurmat, kitobxonlik, vatanparvarlik, insonparvarlik va bag'rikenglik g'oyalarini targ'ib etish yoshlarning ma'naviy kamolotiga xizmat qiladi. Bu jarayonda oila, ta'lim muassasalari, mahalla va jamoat tashkilotlarining hamkorligi zarur. Chunki ma'rifiy tarbiya uzluksiz jarayon bo'lib, uning samaradorligi turli ijtimoiy muhitlarning o'zaro hamjihatligiga bog'liq. Shu bilan birga, yoshlarning fikr va takliflarini inobatga olish, ularning qiziqishlariga mos loyihalar ishlab chiqish ma'rifiy faoliyatning ta'sirchanligini oshiradi.

Rivojlanish istiqbollari va amaliy takliflar

Kelgusida ma'rifiy targ'ibot ishlarini rivojlantirish uchun yagona raqamli ma'rifiy resurslarni kengaytirish, yoshlar uchun zamonaviy va sifatli kontent yaratish, hududlarda ma'rifiy loyihalarni ko'paytirish hamda yosh mutaxassislarini ushbu jarayonga keng jalb etish maqsadga muvofiqdir. Shuningdek, ma'rifiy tadbirlar samaradorligini faqat qatnashchilar soni bilan emas, balki yoshlarning bilim darajasi, fikrlash qobiliyati va ijtimoiy faolligidagi o'zgarishlar orqali baholash lozim. Buning uchun so'rovnomalar, qayta aloqa, amaliy loyihalar natijalari va muntazam monitoring tizimidan foydalanish mumkin.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, yoshlar orasida ma'rifiy targ'ibot ishlarini rivojlantirish jamiyatning intellektual va ma'naviy taraqqiyotini ta'minlovchi muhim omildir. Zamonaviy texnologiyalar, interaktiv ta'lim usullari, yoshlar tashabbuslari va ijtimoiy hamkorlikni uyg'unlashtirish orqali ma'rifiy faoliyatning samaradorligini oshirish mumkin. Eng muhimi, yoshlarni tayyor ma'lumotlarni qabul qiluvchi emas, balki mustaqil fikrlaydigan, bilimga intiladigan va jamiyat taraqqiyotiga munosib hissa



qo'shadigan shaxslar sifatida shakllantirish zarur. Zero, ma'rifatli yoshlar — mamlakatning barqaror taraqqiyoti va yorqin kelajagining asosiy tayanchidir.

Ma'rifiy targ'ibotning haqiqiy samaradorligi o'tkazilgan tadbirlar soni yoki qamrab olingan auditoriya hajmi bilangina emas, balki yoshlarning dunyoqarashi, bilim darajasi, axborot madaniyati, fuqarolik mas'uliyati va ijtimoiy faolligida yuz beradigan ijobiy o'zgarishlar bilan belgilanadi. Shu bois har bir ma'rifiy loyiha yoshlarning ehtiyojlariga mos, mazmunan puxta, ilmiy asoslangan va amaliy natijaga yo'naltirilgan bo'lishi lozim.

Mazkur yo'nalishda oila, ta'lim muassasalari, mahalla, jamoat tashkilotlari va ommaviy axborot vositalari o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash, yoshlarning ijodiy va intellektual salohiyatini ro'yobga chiqarish, milliy qadriyatlarni umuminsoniy tamoyillar bilan uyg'un holda targ'ib etish alohida ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, yoshlarni ma'rifiy jarayonning oddiy ishtirokchisi emas, balki tashabbuskori, tashkilotchisi va faol targ'ibotchisi sifatida qo'llab-quvvatlash zarur.

Kelajakda raqamli ma'rifiy platformalarni rivojlantirish, media savodxonlikni oshirish, hududiy imkoniyatlar o'rtasidagi tafovutlarni kamaytirish va ma'rifiy faoliyat natijalarini ilmiy mezonlar asosida baholash tizimini takomillashtirish ushbu sohaning istiqbolli yo'nalishlari hisoblanadi. Bu esa yoshlarning zamonaviy bilimlarni egallashi, mustaqil qaror qabul qilishi va jamiyat hayotida faol ishtirok etishi uchun mustahkam zamin yaratadi.

Demak, ma'rifiy targ'ibotni rivojlantirish — bu faqat bugungi yoshlarning ma'naviy kamolotiga xizmat qiladigan faoliyat emas, balki mamlakatning ertangi taraqqiyoti, ijtimoiy barqarorligi va intellektual raqobatbardoshligini belgilovchi strategik jarayondir. Zero, ma'rifatli, mustaqil fikrlaydigan va yuksak mas'uliyatga ega avlodni tarbiyalash orqali jamiyatda bilim, tafakkur, bunyodkorlik va taraqqiyotga asoslangan mustahkam kelajakni barpo etish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. Yangi tahrir, 2023-yil.
2. O'zbekiston Respublikasining "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonuni, O'RQ-406-son, 2016-yil 14-sentabr.
3. UNESCO. *Media and Information Literacy Curriculum for Teachers*. Paris, 2011.
4. UNESCO. *Global Citizenship Education: Topics and Learning Objectives*. Paris, 2015.